

విద్యమందిరం రామకృష్ణ

విద్యమందిరం రామకృష్ణ

గుంటూరు
చింద్ర, కా ముద్గాక్షర కళామందిరం
విద్యమందిరం

విద్యమందిరం రామకృష్ణ

విద్యమందిరం రామకృష్ణ

విద్యమందిరం

మ న వి.

“కర్మలలితచుగు వికాలజీవితమునందు గౌరవకార్యముల కెట్టి పవిత్రత తనరునో, కొంచెపుఁ బనులకుఁగూడ నట్టిపవిత్రత కలదనునది మహాకవి రచించినది యుదాహరణము”. ఈయుదాహరణమునకు నిదర్శనములు, మనదేశమునకు నల్లకొనుచున్న యభినవప్రబోధముచే ప్రేరితములై, వివిధంగా నిపించుచున్నవి. ఈనూతనోత్సాహమునుండి యుద్భవించిన ధర్మకృతులకు, విజయవాడకనలిదూరముననున్న, పడమటలంక, గమణీయగంగమువంటిది.

పడమటలంక ప్రకృతికి ప్రియపుత్రిక. ఫలకంతములు, సునోష్ణములునగు తరువులు, పుష్పఫలలతా శోభితములగు నోటలును, నిస్సగంభీర్యముచే నిశ్చలములగు పర్వతములును, ఈచిన్నిగ్రామము వానుకొని యుండును. ఈపల్లెయందు క్షత్రియశంపకులగు నగనిగడ్డవల్లభరాయలకును మహాలక్ష్మమ్మకును గుణసంపన్నులేవురు పుత్రులు గలరు. వీరిధర్మాసక్తికొదండరామాలయ నిర్మాణమునకును, పాంథసోపచారకరమగు సుత్రముకట్టించుటకును గాఢము. ఈసుత్రమునకంతర్గతముగ వైద్యవిద్యాకుశలులగు బసవయావ్యయుండగు తృతీయ సోదరుఁడుఁడయ్యున్న ధర్మవైద్యకాలకొకరాని స్థాపించి వైద్యసహాయమునర్పట కీర్తనీయుము ఇచటనే యభిమానుల సహాయముఁజూచురు వేయిరూప్యముల విలువఁగల చిన్న మేడయందు గురుపుస్తక భండాగారముండు నిర్మింపఁబడినది. ఈకార్యనిర్వహణమున భారమంతయు వహించిన సీతారామావధూతలవారు వందురులు. కొదండరామాలయ ధర్మకర్తృత్వపదవినున్న జ్యేష్ఠసోదరవర్యునకును వారుపగోపకృతికై చేయు కష్టములపాలు పంచుకొనువారికిని, యితరధార్మికులకును నిరామయవిశ్రాంతి శ్రీరామచంద్రుఁడొసంగుఁగాక!

పడమటలంక నొలుగొల్తునుండియు నావనన్ను నాకర్షించినది. రామాలయమును, నచటి కల్యాణోత్సవములును ఆనందదాయకములగుటచే నచటికి తిరిగి బోవుచుంటిని. నాననోనీధి శ్రీరామప్రేమ తేజముచేవిక సితమగుటచేతనో, కోదండరాముని దయా సేవనముచేసినో “పడమటలంక రామననుఁ బాలనసేయవె జానకీపతి!” యనుమకుటమప్రయత్నముగ నాకుం దోచెను. హృద్గతములై వెనగులాడు భావములను వెలిబుచ్చుటకై, పద్యము లింకను వ్రాయఁదలంచి, కవితారచన నాగంభించితిని. ఇరువది యైదుపద్య ములను కొంతకాలమునకు ముగించితిని. పదపడి చిత్తవృత్తియనేక విధములఁ బోవసాగెను. సాహితీచర్య సమగ్రముగ నొనర్చక, కవితయొక్క సౌందర్యసౌష్ఠ్యముల నెఱుంగక, పద్యము లల్లసముకట్టుట, వెగటుగఁగోచెను. ‘అమఱాదాత్తమనీవచే’ సిద్ధించు ‘రమణీయార్థ ప్రతిపాదక’ శక్తినిర్బంధించిన రాధనియెఱిగి, సరస్వతీదివ్యసీతము నసత్కల్పనలచే కళంకిత మొనరింప నను గాఢనిశ్చయమేర్పఱచుకొంటిని. నాసంకల్పము సఫలమొనరించుకొనుటకు కవీశ్వరుల యొద్దకేగి రాముని ప్రేమామృతమును సంగ్రహించి వలయు నానందమునుఁబొంది, సోదర సోదరీమణుల కుపయుక్తమని రామభక్తుల పేరనర్పించుచున్నాడను. తమయున్న తాళయములను లోకమున కందసాధ్య మొనరించిన కవిచంద్రులకెల్లరకు ప్రణయపూర్వకనమస్కారము లీగ్రంథ ముఖముననంవీయుచున్నాడను. ముద్రణాసాధిత్యములును, తదితిరణోపములకును పాఠకమహాశయులనున్న నవేడెద.

ఇట్లు,
సత్కవివిధేయుడు,
నాళ్ళచెరువు రంగరావు.

ఈ ఈపుస్తకము మొచ్చుస్వల్పలాభమును పడమటలంకలోనున్న ధర్మకైద్యకాలకు వినియోగింపఁబడును గాన, ధార్మికులెల్లరు తమబాధ్యతను వెలుంగగలగని నమ్ముచున్నాడ. ఇందుపాఠకులకు గాను మొకయాశ్రమము నిర్మితము.

ఓం

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ

పడమటలంక రామస్తవము

ఉ॥ “శ్రీకవితాలక్ష్మీ పవన సీమలకేగి తదీయపాలకా

సీకముగోరగా సుమములిచ్చి, తత్సమముల్ భవత్పద
శ్రీకమలార్పణంబు నొనరించితి; దీనుడనయ్య, సకలగృహో
ద్యోకముతోడఁబోవవలె నీ క్కెనలంకను జానకీపతీ”॥

నా॥ రం॥

శ్రీమాన్ గొట్టుముక్కల రమాకాతాచార్యకవి (బి.వ.)

విరచితము, గుంటూరు.

చ॥ పుడమిని నేదిచెసినను, భోజనవేళల, యశ్చ దానముల్
తడయకొనరుచో, దపములన్ బొనరించునెడన్ ద్వంద్వణం
బుడుగక చేయుచుందు) బుధులుత్తమ దైవమటంచునమ్మి నిన్
బడమటలంక రామ ! ననుబాలనసేయవె జానకీపతీ॥

౧

చ॥ చెడుగులునిన్నుఁ గాంచెదరు చిల్లర దేవులతోడిపాటు వా
రొడలని నీ కలుంగక, యయో ! యభిమానని రామదాసు చె
ప్పఁడే మునుపన్యదైవముల భక్తభజించిన వారిపొందుచే॥ బడ॥

౨

చ॥ అడరిసమస్తదైవములయం దొనరించునమస్కృతుల్ పదం
పడినినుఁజేరునంచు స్మృతివాక్యముచాటుచునుం టెఱింగియున్
జడులుభవత్పరత్వమును నైఁపఁగజాల రదేమిచ్చిత్రమో
పడమటలంకరామ ! ననుబాలన సేయవెజానకీపతి॥ 3

చ॥ కడుకొనివేదమెల్ల నిరుకాండలు, రెంటు నుపాస్యండివేకా
యెడఁదలలో నెఱుంగరొకొ యియ్యది వైదిక సాంప్రదాయికుల్
నుడువులకేమినిన్నెమదిసాల్కొను భక్తిభజింతురప్పడు॥ బడ॥ ౪

చ॥ దుడుకుఁదనంబుగాక మదిఁదోఁపదొకొ ప్రణవంబుతోడనిం
పడరిసమస్తవేదముల యాదినిసంతమునకొ గరంబువె
ల్గెడిహరినామ మొందెయని లేదిక నెవ్వరికట్టికీర్తియో॥ పడ॥ ౫

చ॥ వెడఁగు రెయ్యదైవములఁ బ్రీతిభజించి లభింతుఁల్పముల్
బుడిబుడి, నీపథంబవిధి పూర్వకిమంచు నెఱుంగలేక, యే
మడిగిన నిన్నెకోరవలె; సంతము లేనిఫలంబునిత్తువో॥పడ॥ ౬

చ॥ నుడవరె భావ్యకర్తలు మనోహరనూర్తలతోడ వాసుదే
వుఁడెవతత్త్వమంచితి? బోధమొనర్చినె శంకరుండనికొ
గడవఁగ వేఱుదైవము ఒగంబుల లేడని చాటవచ్చునో॥పడ॥ ౭

చ॥ నుడివెలి నన్నెనన్నెయని నూఱున్గలంబులయందు గీతలొఁ
జెడుగుల కేవళారమురుచింపదు; తత్త్వమెఱుంగఁజాలకే
యుడుగక గీతలకొనవలుచుండ్రు రసజ్ఞులు కామినకకూటా॥పడ॥ ౮

చ॥ చృద్రుతి కిరణ్మహానుండని పూతునధేదవటండ్రుగానినీ
యనెనుసెవియూర్జింపని యాత్మనెఱుంగరు యుష్మదంస్రహలకొ
బడమిన గంగ దాత్మికదయాశుండకొ నమఁడట్రునీకునో॥పడ॥ ౯

చ॥ బడఁడలాడనెల భగవద్విధి వాద్యుండవీవెహస్మనీ
యడెనదిరూపవంచు వచియించును వ్యాకృతియన్యలందుఁగ
న్నునునది గొనివెళివభాగవతాద్యసమర్థయుక్తిచే॥ బడ॥ ౧౦

చ॥ కొడుకుకదా చతుర్ముఖుఁడు, కూరిమిపాత్రుఁడు రుద్రుఁడీవు నొక్కండవు త్రిమూర్తులందఱుట కార్యములేదు: భవద్విభూతిఁగప్పడెనె పృథక్స్వరూపమున వైష్ణవమూర్తి, పరుండవీవెకాపడమట లంకరామ! ననుబాలన సేయవె జానకీపతి॥ ౧౧

చ॥ జడియగనేల నిన్ను పనివత్తులు గీతలు బ్రహ్మనూత్రముల్ నుడువఁగ మూలతత్త్వమని, లో, వెలినుండి భరింతునంటి, చిజ్జడములకుఁ విలక్షణపదస్థుండవై పురుషోత్తమాఖ్యచేఁ ॥ పడ॥ ౧౨

చ॥ ఉడుగకచాలెడుక బురుషనూక్తమజస్ర, మజాయమానుడై పొడముదు వీవనేకవిభమూర్తులనం, చవతారబోధమే ర్పడినను గాని నిస్కమజ భావముతోఁగనకుండఁ జాలరో ॥ పడ॥ ౧౩

చ॥ అడరెడుఁ దత్త్వలింగముల నన్నిటవీఘనమూర్తిఁ గీరితిం చెడిపడముల్, దదన్యములుచెల్లును గొఱములై; శ్రుతికవినం బడుపడముల్ పరస్పరసమన్వయ శక్తినినుకొనులించుఁగా ॥ పడ॥ ౧౪

చ॥ పుడమినిసాత్వికోత్తముల పుణ్యఫలంబవు, వారునిన్నుఁదా మెడలెగనట్టి భక్తిభజియింతురు; రాజసతామసుల్ మదిక దడవరోకష్టగొల్చిన ననన్యగతికొ గొలువంగఁజాలరో ॥ పడ॥ ౧౫

చ॥ విడువుము సర్వభగ్గుములు, వేగమయవ్యభిచారభక్తి నాయదుగులె యాశ్రయింపుము మదన్యములేదు సమస్తపాపమే నుడిపి విముక్తినిస్తునని యూరడఁబక్కితి గీతలందునో ॥ పడ॥ ౧౬

చ॥ నడచితి మేలుబంతిగ జనంబులలో సకలశ్రయంబులకొడపితి ఘోరరాక్షసులఁ గీర్తికొడించితి కిత్కరక్షణకొడలి సమస్త పద్మణగణంబులకన్న యశంబుఁగాంచితో ॥ పడ॥ ౧౭

చ॥ పొడమఁగనైతి దోమగ మెప్పురుగనోమతిపక్షిగానో నేఁగడకొక చాపతాయుగనో కల్మషదూర! భవమృభాకృతికొదదయకఠాంచియుండుఁగద నాఁడె భవాభిదరించియుండుఁగా॥ పడ॥ ౧౮

- చ॥ ఉడుతకుఁ గోఁతిమాఁకలకు నూగకయ్యెను నీదు సేవ, మ
ర్దుఁడు బుజుమార్గమందుఁ జననోపడఁచాఁకృతి, జంతుజాలముల్
నడచుయధోపదిష్టగతిన్యాయ్యమె నీదగు పక్షపాతమో
పడమట లంకరామ ! నినుబాలన సేయవె జానకీపతి॥ ౧౯
- చ॥ ఎడపక వేద మెల్లఁబఱియించిన లాభములేదు, కర్మముల్
సుడివడఁజేసినకొ ఫలమునున్న, త్వదంఘ్రినగోజభక్తియె
న్నఁడును నెఱుంగఁజాలని జనంబులకుఁ శ్రుతివేద్యవైభవా॥పడ॥ ౨౦
- చ॥ పడితి నగాధసంసరణవార్షిధిమధ్యమునందుఁగొట్టుకొఁ
దొడఁగెదరంగ ఘట్టనలతో నసువుల్ మదిదోపదయ్యెనీ
యడుగులుదక్కఁగదెప్పగదయ్యనియింకదరింతు సంస్పృతి॥పడ॥ ౨౧
- చ॥ విడిచితి వ్యభేదములు, వీడితివి శ్మశతీసుతాదులకొ
విడిచితిజాతిభేదములు, వీడితిఁదజ్జనితాభిమానముల్
నడచెద సత్పథంబున ననంతఫలప్రదయింకమిఁదనో॥పడ॥ ౨౨
- చ॥ జడుఁడనుబాపకర్మఁడన్మకంఠుఁడభౌగవతాపచారకీ
లుఁడఁబరదారవి శ్తకృతలోభుఁడఁడాంబికవర్గముండనేఁ
బడితినిగాళ్ళమిఁదనిఁకఁబాలనుముంచెదో నీళ్ళముంచెదో॥పడ॥ ౨౩
- చ॥ గడుసుఁడనంబొ నిర్దయయొకల్పనఁజేసితి పాపపుణ్యపుం
బెడిదపుమాగ్గయొగ్గము వివేకులకె నదనీయనూత్నముల్
కడఁక నెఱుంగరావనినలాఁతులకెట్లు సమన్వయంబగుకొ॥పడ॥ ౨౪
- చ॥ బాడుతలమేము, ప్రేరకుఁడవుకొఫలడుండవు, కర్తలంచుఁబే
రిడిమముశిక్ష సేయఁదగునే? నరకంబులుతాకులెక్కయే
అడుగులఁబట్టివీడమెలులచ్చటికం పెదొమమ్మఁజూతమో॥పడ॥ ౨౫
- చ॥ అడుగఁగ్దిలోక సేవ్యభవదాకృతిచూపుచుటంచు వైభవం
బడుగఁగ్దిపాద్విభూతియును నక్కరలేదు భవత్పదంబులే
నడిగదదల్లి స్తవ్యమెగదా పసికూనలకాసగొల్పెడికొ॥పడ॥ ౨౬

శ్రీమాన్ శేషాద్రిరమణకవులచే విరచితము, శతావధానులు.

గంపలగూడెము రాజావారి ఆస్థానకవులు.

ఆశుధారలోఁ జెప్పబడినవి.

చ॥ జడుఁడవివేకకూన్యూడను శక్తివిహీనుఁడనీదుపాదముల్
కడుభయభక్తులింపెసగఁగా స్మరియించుచునుంటివేగనా
యిడుములబాపి శాశ్వతసుఖేచ్ఛనొసంగి కృతార్థుఁజేసిశీరి
పడమట లంక రామ ! ననుఁబాలన సేయవె బాసకీపతీ॥

౧

చ॥ కడుఁజలియించుచుండునుది, కాయమువ్యాధిచుయంబు భావమె
ప్పుడు విషయాంతరంగులను బొల్పుచునుండు, నినుదలంపనా
కుడుగనితాల్మియిచ్చియటు లోమెదొ భారమునీది సుమ్మిశ్రీ ॥పడ॥ ౨

చ॥ నడుచెడువేళ, మంజుకలనాదవనప్రియగీతముల్చెవిన్
బడుససుయాన, నంగనలవాలికచాపులు కాతుకమ్మైన
ర్చడితటి యుష్మదీయపద సేవనమున్బొసరింపఁజేసిశీరి ॥పడ॥

3

చ॥ ప్లాడమినదాదినీచరితమున్ దనివారఁగఁగ్రోలనైతి, పై
వెడఁగుగయావనంబుడిపి వీగడినైతి, పగార్గస్థియి
ప్పుడుదయచేయుమంచుదలఁపుల్నినుఁజేరఁగఁగోరుచుంటినో ॥పడ॥ ౪

చ॥ ముడిచినకేలుదోయియును, మోడ్నుకనుంగవయున్, స్థిరేచ్ఛయున్
కడకయఁజెన్నువీరిగను గౌరవబుద్ధిస్మరింతు, నన్నుభ
క్తుఁడనియు భృత్యుఁడంచుదయతోదిలకింపుము మోక్షమిమ్ము శ్రీ॥పడ॥ ౫

చ॥ ఇడుములబొందువేళపరమేశ్వరుఁడెచ్చటలేడటంచు నా
విడిచితి సౌఖ్యనుందుతటి విశ్వము నీశసయంబటంచునే
గృడవచియించినాఁడను బరస్పరభేదమెఱుంగనైతిను ॥పడ॥

౬

చ॥ తడయకుపన్యసించుటలు దైవములేడనుటల్ త్యజించి, యొ
క్కడెవగమార్గదాయియగుఁబుట్టుడువాడె రఘూద్వవుండునా
యిడుములఁబాపనాతడొకఁడేగలఁడంచుదలంచుచుంటినో ॥పడ॥

చ॥ పుడమిపొలంతినాడగిన పొలుక జానకిభార్యగా, వసి
 ప్రిండు నిజగోత్రకత్తెగ ప్రసిద్ధగుణాంబుధి యంజనాతనూ
 జానుపదపద్మభక్తుడుగ శోభిలతావకమూర్తిగ నెంతునో
 పడమట లంకగాను ! ననుబాలన నేయవె జానకీపతీ॥ ౮

చ॥ కడలిపయిన్ సచుగ్రశితకాండపరంపగనింపవంటినె
 క్కిడి మతీయంతలోనె బరికిర్లదయానుయద్యగుచిచ్చటర్
 జడనిశినైననింపనినుకాంతుడవందునో ? గోపియందునో ? ॥పడ॥ ౯

చ॥ కడచినకాలముకొదలంపఁగాబనిలేడికి, నిన్ను నింక నె
 ప్పడుస్మరియింపనిత్తతీని బూనిలిచిత్తమునకె బ్రతిజ్ఞ నా
 కడఁకకు నర్హమైనఫలకాండము నిమ్మనియైనగోరనో ॥పడ॥ ౧౦

మధ్వశ్రీ కాశీ కృష్ణాచార్యవిరచితము,
 టవున్ హైస్కూలు సంస్కృత పండితులు, శతావధానలు,
 గుంటూరు.

న॥ జనుండనసత్యవాది నఘసన్నుడ లోకవిగర్హ్య వృక్షుడక
 విడియములేని వాడ ననివేకిని మూఁడు మూఁడుకొస
 గర్వుడ నటులయ్యునిన్ను మదిరూఢిగ నొల్పుచునుంటిగాన నో ॥ పడ॥ ౧

చ॥ జడనిధికన్యకాధన, విశాలదయామయ దుర్భవాల్కిమ
 గ్నుడ నతినిచవృత్తిని ననువిడనాడఁగఁబోకుమయ్యయీ
 పుడమిని నీవుదక్కననుఁ బోచెడివారవరయ్య యింకనో ॥పడ॥ ౨

చ॥ అడఁగెను దేహశక్తి నడుగంటెను గర్వము మానినాన యి
 ప్పడమిని దేని గన్నను తుబుక్కను బుద్ధి జనించె రాముడో
 క్కడఁడ నిజమైన బంధువనిగల్గెను నిశ్చయమింక నాకునో ॥పడ॥ ౩

చ॥ విడిచితిదుష్టభావమును వీడితి బంధుగులందు నాననే
 విడిచితి విత్తివాంఛ యింకవీడితి నెండననేల యంతయుకె
 విడిచి భవత్పదాబ్జములనే మదిఁ గట్టిగఁ బట్టినాడనో ॥పడ॥ ౪

- చ॥ అడుగఁగఁ బోడు నితుసుగమాయని నన్నొకఁడేని మాటువ
ల్కఁ డిపుడు బల్కరించిన నొకండును నింతితుమున్న నాకులో
బడినటువంటివారె యటు ప్రక్కదొలంగుచు నేగుచుండెఁ
పడమట లంకరాను! ననుఁబాలన సేయవె జానకీపతీ॥ ౫
- చ॥ అడుగను రాజ్యమిమ్మనుచు నడ్గను మాన్యము లిమ్మటంచు నే
నడుగను భోగభౌగ్యముల నడ్గను స్వర్గము మోక్షమేని నే
నడిదెగ నీపదాబ్జముల యందొక నిశ్చల భక్తిమాత్రమో॥పడ॥ ౬
- చ॥ పుడమియు రాజ్యముకొ జెలులు భోగముభౌగ్యము బంధవర్గముల్
చెడి కడుదుఃఖముకొ బొసఁగఁజేయును మానవకోటి కెన్నఁడుకొ
జెడనిది నీదుపాద సరిసీరుహభక్తియె నాకొసంగి నొ॥పడ॥ ౭
- చ॥ అడవినితోయియైపడు నవాల్యును బ్రోచిన నీపదాబ్జముల్
గడగి కృతార్థుఁడైన జనకక్షుతి పాలునిపున్నె మిమనకొ
బడనిభక్తస్యకాంక్షిభవ జానక నప్పనఁజేసెనీకహా॥పడ॥ ౮
- చ॥ అడుగిడఁ బాపకర్మములె యంటుచునుండునుగాని పున్నె మె
ప్పుడు గలుగఁగఁబోదు, ఖలపూరుషమర్చన! నీదునామముకొ
నునువఁగ నోరురానిక ననుకొ గుఱిం చెడివాడె వండురా॥పడ॥ ౯
- చ॥ కొడుకులు లేరటంచు నొక కొన్ని దినంబులు చింతి పిమ్మటకొ
గుడువగ బువ్వలేదనుచున్న దినంబులు చింతి యెంతయే
గృహీనను చింతిమాత్రము భవంబున దీదదేలనాకునొ॥పడ॥ ౧౦
- చ॥ దుడుకుఁ దనంపుఁ జైదముల తోడనె బాల్యము నెల్లెపిమ్మటకొ
బడతుల చింతి జవ్వనము పాడయిపోయెను వార్ధకంబునకొ
దడఁబడు నాల్కాయత్త, భవతారిక! యింకనినుకొ భంతునో॥పడ॥ ౧౧
- చ॥ పుడమిని మాత్స్యగన్ధమున బుట్టినదాదిగ బాపకర్మముల్
బడునుసరించి నీదుపడకంబుములకొ నెలువంగ బోని యీ
బడమతి, గుడ్డిచిన్న భవసాగరమగ్ననపండతుకొ ఖలుకొ॥పడ॥ ౧౨

చ॥ జడమతులై న రక్కసులసాధ్యబలుల్ మునిరాజు జన్నమున్
కడువడి బాడునేయు తత్తిగ్రక్కునవారలఁ జంపియంతి న
య్యడనిని బాగుఁజేసిన మహామహునిన్ గొనియాడశక్యమే
పడమట లంకి రామ! ననుబాలన నేయవె జానకీపతి॥ ౧౩

చ॥ కడలికి మెక్కు సేతువునుగట్టి కసింద్రుల చేతఁబట్టి యా
కడుదురితాత్ము రావణుని గర్వనుడంచిన నీకుసెన్నఁగాఁ
బుడమిని లెక్కయేమి మము బోఁటులబ్రోచుటనంగనక్కిటా॥ పడ॥ ౧౪

చ॥ పడితి, నసహ్యకిష్టిములు బాడయితిన్, పా మాణవంకయేన్
గడగి యొనర్చియేనెరుగగా యెపుడేనియుఁబున్నె, మీగతిన్
గడచెఱగాలమెల్ల కొరగాని చనుఘ్నుడ నైతి నయ్యగౌ॥ పడ॥ ౧౫

చ॥ దుడుకుఁడనాన జానకిని దొంగిలిసట్టి దశామ్యు దొర్బలం
బడపిన నీచుమేల్ కజకుటమ్ముల మామికి గాఢాత్మ్యం
పు, డగిరజంపి, నీచరణమున్ గనఁజేయుచునాకుసెట్లనో॥ పడ॥ ౧౬

బ్రహ్మశ్రీ తాడేపల్లి వెంకటప్పయ్యశాస్త్రి విరచితము.

పాన్నూరు పోష్ఠి, చంకోలు.

చ॥ ఒడలి మెఱుంగుమబ్బునెడ నోసెప్పదా నమ్మెఱుంగట్లు బాధివా
మడుగుకు దోడునున్ దొడలమాలిమిఁబుచ్చుచు నల్మి కన్యసే
ర్వడసినకల్గిమిన్న చెలువంబున కెయడదొక్కగాంచునో॥ పడ॥ ౧

చ॥ జడముజరాదిదూషింప మ శాశ్వతిచియొడలం చెటింగియున్
విడువగనీయదాన, తనవెట్టియదానికెఁజుట్టి యిట్లులే
నడలితి దివ్యమాలిన్ యినుచుప్పురు సంబటులందఁగటినో॥ పడ॥ ౨

చ॥ కడలిదరించి సీతగినికజఁ మెఱింగిపురంబుగాల్పి మృ
క్కుడులఁదొలంచి నిదుపదకీర్తనవైభవమంద మించు గత్
నుడసిన మీటి యల్లెడల నొల్లడనంగ్రుల నున్నయినే పడ॥ 3

బ్రహ్మశ్రీ చల్లా పిచ్చయ్యశాస్త్రి విరచితము.

గుంటూరుజిల్లా, ఇంటూరు.

- చ॥ ఉడిగి మడింగికిక్ బ్రతిఫలదయముల్ గయిసాచికోరున
బృదుగుల దుచ్చదైవముల ప్రాపిసుమంతయు గోరనయ్యనీ
యదుగులె కొల్చుకొందు బడుడాయనితోతువో యుద్ధరింతువో
పడమటలంక రామ! ననుఁ బాలఁ సేయవెజానకీపతి॥ ౧
- చ॥ కొడుకులు గొమ్మలుక్ విడిదికొంపలుగోడలు గాపురంబు బె
న్మనుగుల గ్రాహకంబులనుమాటనెలుంగక మోసపోయితిక్
జడితిని కోలుపోయితిని చిత్కిళ్లెల్లని కేమిసేతువో॥పడ॥ ౨
- చ॥ బడగులు నీపరాక్రమవిశాలతదామెలుగంగ సేరురే
యదుగుల జేరునంతకు మహాత్మయధార్థ కళారసజ్ఞులె
ప్పడును దదాత్మితాకలన బొంగుచు బోర్లుచు నుండురట్లుగా॥పడ॥ 3
- చ॥ బడలితనయ్యలిండ్రపలుబాములలోఁబడియింకనెట్టులీ
లోదుగుక్కుతార్థతిక్ గనుటదూరపునీకడగంటి చూపు పూ
బడిగురియింపకున్న దివిజస్తుతివైభవగుల్లెటింగియో॥పడ॥ ౪

మధ్వశ్రీ పల్లెపూర్ణ పృజ్ఞాచార్యునిరచితము,

టవుక్ హైస్కూల్ పండితులు, గుంటూరు.

- చ॥ పుడమినగాధమైదనరు మోహమహావనరాశిమధ్యలోఁ
బడినటువంటిమాకు నలపావనమైచిగు నీదునామమక్
పడప లభింపకున్న నెటు ప్రాణముదాల్తుము మేన నింతగా॥ బడ॥ ౧
- చ॥ పుడమిని నెల్లమానవులు పుణ్యసేసిన నింకనెట్లు లే
గ్నిదు నలనీకు నీపతితిపాహానామము పాపనంఛనం
దడవనిగొమ్మబోటియనదల్ జనియింపకయున్న పట్టునక్॥ బడ॥ ౨

చ॥ జడుండనిలేనిపోని యపచారము నామెడఁజాటియేలన
 ప్నడఁపఁగ, నేను యంత్రమును నారయనెంఱివిసీవుగాన నీ
 నడవినయట్లు నే నడతునాదగుతప్పిద మేమియింకనో
 పడమట లంకరామ! ననుబాలన నేయవె జానకీపతి॥ 3

చ॥ ఎడదలపోయఁగా జగతికల్లను దండ్రవిసీవుగావునన్
 గొడు కవివేకియై చెడుగుకొండొక నేనిననైవి మార్గమం
 దిడుటది నీకుధర్మమగు నేవిధినైఁ దలంచిమాడఁగాఁ ॥బడ॥ ౪

చ॥ గడపిలినియెండ్లు వృధాగా నవివేకవశంబుచేనికం
 గడచినదానికిక వగవఁగాఁదగదీపయి నీపదాబ్జమం
 చెడతెగనట్టి భక్తినిపుడిచ్చి కృతార్థునిగానొనర్చియో ॥పడ॥ ౫

చ॥ కుడిభుజమట్లుసాహసపడి ఘోరరణాంగణమందునాడు క
 వ్యడికి సునుస్తరాజ్యవిధివంబులొసంగుట యెందుఁచాలదే
 కడమదియేల, భిక్షజంకారుణికుండని నిన్నుఁబిల్వఁగాఁ ॥బడ॥ ౬

చ॥ పుడమినిఁల్లిగర్భమునఁ బుట్టినయప్పటినుండి యాశ్రమం
 పడినినుఁజాడఁగా మొగమువాచిన నాకింకనీదువర్చనం
 బిడుము, బడుండటంచుమది నెంచకునీకొకరూపయల్లరుం ॥బడ॥ ౭

చ॥ చెడినదిబ్బాసచతువింకఁ జీకులమైతిమిగానమాకు సం
 గడిమెకదారిఁ జూపుటదిగౌరవమైతిగు, మంచివారువై
 పడియట్లునై నమార్గమును బట్టుదురయ్య పరానపేక్షగా ॥పడ॥ ౮

చ॥ పడఁతులుపుత్రులాపదలఁ బొపుదురంచనిమోహమందునన్
 బడి మరలంగలేక తల్లిప్రాము నోకకువచ్చెనేటికిం
 బుడమినినీవడిక్కి నెడి, బుద్ధిజనించెను నిశ్చయంబుగాఁ ॥బట॥ ౯

చ॥ పడిఘనపాపకూపమునఁ జైటికివచ్చుటకొక్కతెన్నుగన్
 పడకిటు, దేవులాడుననుఁ బల్కరుగాంచియుఁ గన్నులారఁ త్రే
 ముడినొకగట్టుజేర్చుటకుఁ బూనొకనఖండుట న్యాయమా నెయో ॥పడ॥ ౧౦

బ్రహ్మశ్రీ శిష్టా హనుమచ్ఛాస్త్రి విరచితము.

టవున్ హైస్కూలు పండితులు, గుంటూరు.

- చ॥ ఎడపక సర్వదైవత, సమీడ్య పవిత్రచరిత్రునిన్న నా
యెడఁదనుసంస్కరింపుచు, ననేకది నాగతమైన, జన్మపుం
గొడవనడంపఁగోరితి గఘుప్రకరా! యద్వికసాధ్యమా!
పడమటలంకరామ! ననుఁబాలనసేయ వి జానకీపతి ॥పడ॥ ౧
- చ॥ విడివడి వేదకాస్త్రపదవిశ్రుతి నేని గడింపనైతిఁబే
ర్పడినబుధేంద్రసేవగుణవద్గణగణ్యతగాంచనైతి న
ల్గడల యశమ్ముఁగ్రమ్ముననఘక్రియలంబచరింపనైతి నో ॥పడ॥ ౨
- చ॥ పుడమిజనించి బాల్యశుటుపోవఁగ యావనమంతురింప, దుం
దుడుకు పమలేపోనర్చి; ఖలధూర్వహసంగతి, పిచ్చలింపఁగీ
డ్యడి, కదుమాడభక్తి నిమద్గణుపగ్గల మ్రెగ్గమంటి, నో ॥పడ॥ ౩
- చ॥ అదుగులు లెక్కపెట్టుకొని, యామడలామడ, లేగుగోగికి
దడఁబనునెట్లుకా, శ్శేటులు తంద్రబయల్పడునాఁక, నెప్పుడె
ప్పుడునినుఁగాంతునోయనుచుబ్రాహ్మణపుచ్చజడుంటనాట, నో ॥పడ॥ ౪
- చ॥ “తడవుతిపంబునోములు పదలోననుదృప్తు మెనర్పఁజాలవె
య్యెడదృఢభక్తిమాడ్కి; నది హెచ్చిలిలేక మొసంగమేరువం
చొడయఁడ నీకపల్కిత ” ను యోగులమాటవరాలమూఁకెకా॥పడ॥ ౫

నోరి హనుమచ్ఛాస్త్రివిరచితము, వెలుంగుపండితులు,

మిషన్ కాలేజీ, గుంటూరు.

- చ॥ జడమతితోడ సోమకుఁడుచయ్యన వేదములక హరించి తా
జడనిధియందు దాఁగఁనుజాడ నెఱింగియు మత్స్యగ్రూపమై
కదువడిరాక్షసుకొదునిమి గ్రక్కునఁదెచ్చితి వీరవేదమూ ॥పడ॥ ౬

బ్రహ్మశ్రీ నెమ్మలూరి రామమూర్తి విరచితము.

స్కూలుమాష్టరు అమృతలూరు, గుంటూరుజిల్లా.

చ॥ జడులువివేకశూన్యులు నిజంబనిజంబు గ్రహింపులేక నీ
యెడ, లఘుభావమూనినిను నేలెయంచనినంత నేమి నీ
యడుగులు గొల్వకుందురె మహాత్ములు సర్వసుపర్యకోటియో
పడచుట లంకరామ ! ననుబాలన నేయవె బానకీపతి॥ ౧

చ॥ చెడుమతిచేసహస్యఘన శిక్షకుబాల్పడిదిక్కులేని శూ
రడవినినొక్కరాయయయి తాలుగడుంగగ నేడ్చి యేడ్చి నీ
యడుగులసోఁక నాయెసతి యాపదపద్మచు హత్వమెట్టిదో॥పడ॥ ౨

చ॥ సుడివడు గాలిచందమున స్రుక్కుచునీ భువియందు మోహపుష్క
మడుగునమున్దితెప్పరిలుమార్గము వోవదునీదయాగసు
బడిగిలి యుద్ధరింతువను నాశనుదేవనీదుచిత్తమా ॥పడ॥ 3

చ॥ పిడికెడుతెండులంబులకుఁ బ్రీతివహించితివందు కాకుచే
లుఁడె ఘనసాక్షియాశబరిలో గొనెనెంగిలిపండ్లోసంగి భ
ష్టడనగబ్రాణమిచ్చు గుఱికోపదమూర్తివి యివొకండవే॥పడ॥ ౪

చ॥ గడుసుఁ దనంబునకొమదము కన్నులబ్రామగనికొహసించు నా
జడులొకతూరినికొనినఁ బాలు నిమిలితలోచనత్యముకొ
బడయరెపారవశ్యమున బాడెయెడరెకేలుమెడ్చరే॥పడ॥

చ॥ అడవులదీక్షతో నహగహంబు దపంబొనరించుమానులే
పడయరునిన్ను భక్తజనపాల! జగన్నుతలోకగతుకా
జడుడెకిరాతకుండనతిచంచలచిత్తుడనాకుదక్కుదే॥పడ॥ ౬

చ॥ ధృడతగభక్తినికొనింబ దీనులకుకొ సకలేస్పితార్థముల
ప్రాడమును, మోక్షరాజ్యమున బూర్ణస్థుంబులదోగుచుండ్రు నీ
యడుగులసమ్మభక్తుల కహా!వశవర్తివియోపెఱుంగుదో॥పడ॥ ౭

చ॥ జడధరితనూజ, యాసిరియె, జానికి, లక్ష్మణుఁడొదిశేనువో
 కడుబలకాలురాక పులెకా? సురలీభువినుద్ధరింపనా
 యడజనియించితయ్య జగదీశ్వరనీవనవిష్ణువొడువో॥పడ॥
 పడమట లంకరామ! ననుబాలన సేయవె జానకీపతి॥

౮

బ్రహ్మశ్రీ జ. సుబ్బరాయ విరచితము.
 నెల్లూరు.

- చ॥ జడలుధరించి కామముఖశ్రులనెల్ల జయించి నిచ్చలు
 న్డగిభవప్పదాబ్జభజనవ్రతనైష్ఠికులౌచుఁగాలముక్
 గడ పెడునారదాదులును గానగఁజాలనునీప్రభావమో॥పడ॥ ౧
- చ॥ జడనిధివేష్టితంబయిన సగ్వచహీతలమేలుసాగ్వభౌ
 ముఁడుసుదృఢీయచింతన విభూతి, నెఁంగకయుండెనేని జే
 రడవిని గాచువెన్నెలము వ్యగ్రములౌ గదనానిభోముల్॥పడ॥ ౨
- చ॥ విడువకనీచరత్రమును వీనులవిందుగిప్పెన్న, నట్టెయిం
 పడఁగెనీదు పేరు మనసార్థజించిన నీసురూపముక్
 గడికొనికన్నులారఁ బొడఁ గన్ననసుంబులువాయకున్నెయో॥పడ॥ 3
- చ॥ ఎడపకమాటువేసి వశియించితికోతినిశౌర్యధైర్యముల్
 గడలుకొనక సురారివిభుఁ గాలునివీటికిఁ బుచ్చిత్రపు భీ
 రుడవొగభీరుడోయెఁఱుగరూఢిగఁ జిక్రమునీచరిత్రమో॥పడ॥ ౪
- చ॥ ఎడనెడఁబోయియాకెబరి యిచ్చినయెంగిలి పండ్లదింటి వే
 ర్పడనిజశక్తిమోదరుని బాలనసేసితి వేమిసేయబా
 ల్పడవు చలింపనట్టిదృఢభక్తి యొకిండుహాసం గి నేనినో॥పడ॥ ౫
- చ॥ ఉడుతియొకండుసాయపేడ మల్లమునకొముదమంది ప్రాచీతి
 వుడుగనిదిక్కి సేయుచు సముజ్వల భూషణవాహనాదుల
 న్నిడకేమనొందు గొప్పనను నేలవునల్వనిమొప్పు నేలకో॥పడ॥ ౬

చ॥ పాదమిసభోగభోగ్యముల బొల్పెసలారాదు వారుగొందరుకొ
గుడువఁగూడు లేనియొకకొందఱు నీగతిబాగునోగులకొ
ముడిపడియున్న దీభగ మమోఘమునీగచనావిశేషమో
పడమట లంకరాను! ననుఁబాలన సేయవె జానకీపతి॥ 2

చ॥ జలజభవాండభౌండముల జయ్యన గల్పనసేసి వానిజెం
పడరగఁ జేయుచుకొడువకునన్నియు నెట్టులొ రూపుమాపగాఁ
దొడగుటకీమికారణమొ తోచదుచిత్రమునీదుచక్యలో॥ పడ॥ ౩

చ॥ కడుమదమారనీదుపవకింజములకొ నెరనమ్మియెల్లమే
ల్పడనియొకండు లేడిల నక్కనీనికొనరించి యెల్ల గీ
డ్పడనియొకండు లేడుదలపం నపూర్వమునీదుశక్తియొ॥ పడ॥ 4

చ॥ జడుఁడదరిదుడకొ బరమచంచలచిత్తుడనైననన్ను నే
వడువునజేరఁదితుననిభావనసేయను వినికొకకేఁ
దుగను గుఱేమారుతి తనూజులు గాకొకొనాకుసాక్షియొ॥ పడ॥ ౧౦

చ॥ పడతినిగోలుపోయి వనవాసపక్షశమ క్షోర్చియంచయుకొ
జడమతులైనవానరుల సాయముగోఁక కళాననాదులకొ
వడిదునుమానులెల్లఁ జభవుల రక్షణకొనమేగదా॥ పడ॥ ౧౧

చ॥ పుడమిని గోరలేదు పరిపూర్ణ సుఖమ్ములు గూర్పుమంచుని
న్నడుగగలేదు నిత్యమగు సంచితకీర్తి నొసంగుమంచునే
నుకువగ లేదు జాని మదినుట్కొను భక్తియొకండె గోరితికొ॥ పడ॥ ౧౨

చ॥ తొడవులనియ్య గాగలనొ తోగపుఁ జేలములియ్య సేర్పనో
కిడుముద మొప్పుమండెనికాయముగూర్వంగలానొనీకునే
ర్పడనికొ కనేమిసేయఁగల వాడను భక్తియొకండు దక్కనో॥ పడ॥ ౧౩

చ॥ కడలినిదాటి మేటిదశకంకుని వీటినిఁజొచ్చి శత్రులకొ
మడియగ నేసినీకుసల మానినివాంలఁ దిల్పిట్టిహ
రుడగు వరులైన నాజుని నెఱుంగుదు నీప్రియభక్తిదేగదా॥ పడ॥ ౧౪

చ॥ పుడమిజనించుటాది గడు మూర్ఖతఁ బాపమునేసిచేసి చే
 డ్వడి తుదకెట్లా తెల్విగని భావమునక నినుసన్నుతింపఁగా
 'గడఁగితి నిన్న నమ్మితినిగాచెదొ, గావవోనీ దెభారమో
 పడమట లంక రామ! ననుఁబాలన నేయవె జానకీపతి! . ౧౫

బ్రహ్మశ్రీ. వి. లక్ష్మయ్య వీరచితము.

నెల్లారు.

చ॥ కొడుకుల పెన వత్సలతె కూర్మియుఁ బేర్మియుఁ జూపుచుండి యా
 కొడుకుల తప్పలన్నియును గూడ తమించునుగాదె తండ్రినీ
 కొడుకునె మననాకుఁగల కోరికిలిచ్చి తమింపవేల యో॥పడ॥ ౧
 చ॥ వడివడిఁబుణ్యతీర్థములవాసిగఁజూచిన, ధర్మశాస్త్రముల్
 గడువడినధ్యసించిననుగామునిగెల్చిన ముక్తి లేదు ని
 యడుగుల బట్టకున్న చిరుజాకర! భానుకులైక శేఖరా! ॥పడ॥ ౨
 చ॥ పడమటలంకలోవెలసిధీల నేలుచు దుష్టసంతతిక
 చడయగఁజేయుచుందువట మాపును శే పునునీరు నామముక
 విడువక సంస్కరించినను వీడవెదుఁఖ ము లెట్టివైననో॥పడ॥ ౩

బ్రహ్మశ్రీ. కాకుటూరు రామనాథ వీరచితము,

స్కూలు ఫిఫ్త్ స్టాడెంటు, నెల్లారు.

చ॥ బడధికసించి, కూర్మచుయి, క్షౌలలి నెత్తి నృసింహమూర్తివై
 నడఁగయి, గజాలంగెలిచి వారిధిఁగట్టి హలంబుఁబట్టి, బు
 ధ్ధడవయి కల్కివై పుడమితోఁపుభారముమాన్వినట్టి యో॥పడ॥ ౧
 చ॥ అడిగిననిచ్చునట్టిఁజొకఁడైననుగల్గఁడు గల్గెనేని నా
 ఁడుధనసీనుడై సినరు ద్రవ్యముగల్గినగాతనున్న నె
 క్కిడుమల కోర్కుఁగాని భువి నెప్పుడు యాచకవృత్తినిల్లవో ॥పడ॥ ౨

- చ॥ అడుగకయుందుమన్న చితురార్జితమైనను లేదు సేద్యమున్
దొడగియొనర్చగా నెచటదోనెడు నేలయుఁగానరాదు నే
గడపఁగ నెట్లుజీవితపుఁగాలమునంతయు దారిఁజూపుమో
పడమట లంకరామ ! ననుబాలన నేయవె జానకీపతీ॥ 3
- చ॥ ఒడలిది యష్టకష్టముల కోర్వదు సౌఖ్యమగోరు సంతతం
బుడుగదు పాపభావముల నూర్జితచిత్తముగాన సజ్జనుల్
వడినను సేవకై కొనరు వాకొన నాకికవృత్తియెయ్యెదో ॥పడ॥ ౪
- చ॥ కడగిమహాశుపద్యములగట్టిగ భూపసభాంతరంబులన్
నుడువ నశ్వుడన్ బుభజనుల్ ధరమెచ్చఁగఁగావ్యభావముల్
వడఁగనిచెప్పలేనట పాండితిచాలమి, నెందుఁబోదురో ॥పడ॥ ౫
- చ॥ ఒడికముసున్న వర్తకమునోడక సేయుదమన్న మోసమె
ప్పుడు సలుపంగదారియగుబుద్ధిబడల్వము సస్యవాదమె
క్కుడు దగదందుఁగానమదిగోరుదానిని శ్రమెనర్తునో ॥పడ॥ ౬
- చ॥ కనుకొని చోరవృత్తికనుక్రూర్యము నేర్పును, నేర్పుచును బల్
చెనుక్రియలందుఁ బెక్కులగు చింతలకాకరమై మహాపప
బ్బడనిధిఁద్రోయుమానవుల శత్రువుకై నన్దగాడవద్ది యెఱు ॥పడ॥ ౭
- చ॥ పుడమిఁగలట్ల వృత్తిఁజొలిబొందగనొల్ల నవెట్టివైననీ
కడకటాచేరువృత్తిఁగనగా నిలనోయుచునుందుదానిమిం
చునది నాకుఁదోచుచికిఁ జెచ్చెరదానిక మార్గమేదియో ॥పడ॥ ౮
- చ॥ వెడదశిరమ్మునైననొక వెదనగమ్ము క్రిందపయ్యపు
త్రుడనొచహాశుప్రహతిదూలఁగవాలినో గాక నీకునే
వడయక సాపడన్ దనుజుతమ్ముడ నాదునో నిన్నుఁజేరగా ॥పడ॥ ౯
- చ॥ బడుడ భవప్రిభావమును శక్యమె గుంతియు నాకుఁగానఁగా
నుడువతి శిఖరాది మహిమోన్నతమూర్తులె చాలఁగనక
విడువకప్రావుమయ్య యింకవీడను నీయడగల్గభక్తయో ॥పడ॥ ౧౦

* బ్రహ్మగీ. నీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రి విరచితము,

శతావధాని, నెల్లూరు.

చ॥ కడుభరమైన కొండలువకమ్మునఁ దేలుస్లవంగమాతుఁడుకొ
జడనిధిదాటు బల్వలముచాయనమేయమహత్త్వమొప్పఁగాఁ
బొడవడచున్ని శాచరసమూహము, నీకృపకుంతయున్నచో
పడచుటలంకరామ ! ననుబొలననేయవె జానకిపతి॥ ౧

చ॥ ఉడుగణమింతయంచునెటులో గణులింపగవచ్చుబాగము
న్నుడువగవచ్చునభికి గనుంగవగాలినిజూడవచ్చుగా
కడరు భవన్యహత్త్వమిదియంచన నింగననెవ్వఁడోపు? నో ॥పడ॥ ౨

చ॥ ఉడుతయొకండు సాయమెపుడోయొక యించుకనీచేసెనం
చుడుగని పేర్మిదానికి నవనోయముక్తినిొసంగితంట, యా
సడివిని నిన్నుజేరితిని సామి! నుతెట్టులనన్నుజూతునో॥పడ॥ ౩

చ॥ వడుగఁటయెల్లవిదెల నివస్పతియొద్దను-తూర్పుకొండపైఁ
బడమటి కొండపైఁడ నదుపాదములునిగ్రహించెనంట, యా
తఁడు భవనీయభక్తుడటతావకభక్తున కొండసాశ్వమా ॥పడ॥ ౪

చ॥ బడబడకాశికేనబ్రపంచముతోబనిలేదటంచు న
ట్టడవిని ముక్కుమూసికొని యాసదపించినదాదపించినకొ
విడుదలలేదు సంసరగావిప్లవమందుననిన్నుఁగొల్వకొ ॥పడ॥ ౫

చ॥ పుడమినగువ్రజమునకుఁబుట్టిన యిల్లుగఁబూర్వకగృహేఁ
బొడమినదాననేమి? బాధపుంగవనన్నత ! నీవదాబ్జముకొ
విడువక సంస్కరింపబడి వేలయగుంబులు దాటనొగదా ॥పడ॥ ౬

చ॥ గడుసరికాలుబంటులకుఁ గంపముపుట్టును నీదుభక్తునే
రెడఁదఁదలంపురచ్చినపుడెల్లను నీదగు నాయమంత్రపుకొ
విడిదిమనంబునాయది గణింతునెయింక పరేతనాయకుకొ ॥పడ॥ ౭

చ॥ బడబడ మ్రోగుతావమరసానలె వాఁగుచు వారివీరినికొ
 ఁడబడజేసిజూనియనిగాని చుట్టొక్కటిగాని పేరునే
 వడసినవాడగాను నినుబ్రార్థనజేయుటె యొండె సేర్పిరికొ
 బడమట లంకరాచు ! ననుఁబాలన సేయవె జానకీపతి॥

౮

చ॥ పుడుకుట యే నెఱుంగ నునఁగోడిమిమించినవారిఁజూచినే
 మిడుకుట యే నెఱుంగ నునమేలును జూడనివారిఁజూచినే
 నుడుకుట యే నెఱుంగ నినునోపికవేకుటయొండునప్పనూ ॥పడ॥

౯

చ॥ గుడియొకటైన గట్టనొకఁగోపురమే నెల్లయింపగా వనం
 బొడికముతోడనిల్పగను, నోగఘనాయక చిల్లి ఁవ్వయే
 గడనయొనర్చనేర ననుగ్రన్ననచున్నన సేయుచున్నగా ॥పడ॥

౧౦

చ॥ వడివడిదానముల్పలిపి వారును వీరును కన్ను మెచ్చుకో
 గుఱువగ బెట్టికొందఱికి, కులుకుట ముక్కి మాఱమా? నుదికొ
 సడలగనీక నీభజనసారెకు జేయుటమార్గమా? యహో ॥పడ॥

౧౧

చ॥ పడఁతియొకర్లు బిడ్డలవంఁడెడుగా భరియింపలేమిచే
 గుడిపదిలమ్ము కష్టములకున్నిలయంబగు నింటికంటెయం
 చెడగలగ న్నిర్రాగినని యెట్లుగా ద్రిన్మరసేమిలాభమా ॥పడ॥

౧౨

చ॥ విడిబడిజం దెముల్పెరికివేసి వనంబులజేరనేటికో
 ఎడపకనిందలంచు పనినెవ్వరుకాదనువారలొంటిలో
 కొడుకులగాంతునంచనెడు కోడలివల్లనన త్తయిండునా ॥పడ॥

౧౩

చ॥ వడముడివంటి పెద్దబలవంతుడయైనను సవ్యసాచిబో
 లెడు కణశూరడైననులనినభవదంఘ్రిభజింపకెందు నేకొ
 బడయగ నేర్చునే?యశము పాపవిశోషణ మానిపోవుటా ॥పడ॥

౧౪

చ॥ బడికముపాపమత్స్యములపాలికి నీదగునామముండగాఁ
 జడిముడిపాలుతోడఁ దనచిత్తము నింద్రియపాలికిచ్చిలోఁ
 బడి కమనప్రచారమనివార్థమనంబనియేమి? శ్రీహరి ॥పడ॥

౧౫

- చ॥ వడిచెడినీచమానవుల పాదములంబడ నేటికయ్య? రా
ముఁడెయిఁక నాకుదిక్కునుచు ముంచినఁదేల్పినవాఁడెయంచు నె
వ్వఁడునినునమ్మునోమదిని వానికిలేదిక సేఁగియన్నిటన్
బడమట లంకరాను ! ననుఁబాలన నేయవె జానకీపతి॥ ౧౬
- చ॥ ఉడుపతిగేరునె మొగ్గమనఁగో కడగన్నులమాడ్కుశాఁగ, మేల్
పిడికెడుకొనువావ్యా యలివేణిఁగయఁచొక కొంతకాలమున్
గడిపితిగామజాడ్య పరికల్పితసాంద్రతమోన్వితుండనై॥పడ॥ ౧౭
- చ॥ గడపితినింకకొంతకలిగానికిఁబోగుట దుష్ప్రవర్తనం
జెడిలిని తెప్పరిల్లితిని చేరితి నీపదసన్నిధి స్మర
తృప్తవని ప్రేమసూతువని తొంబదిమాటలుజెప్పనేటికిన్ ॥పడ॥
- చ॥ “గగుసాగసుందనమ్ముగల కామినిగూడుటయెస్థాసంతతిక
బడయుటయెస్థా”యంచు ఒహుభంగులఁజింతయొనర్చుమంటి ని
ప్పుడుభరమయ్యసంసృతిప్రభూ! యిఁక చాలుననిన్నుఁజేరితిన్॥పడ॥౧౯
- చ॥ దుడుకుఁడనంపుఁబోకడలతో చన్వతంబగుకీర్తివీఁజొ
ప్పడనివిధమ్మునం ధనసహజముగాఁడియించి కన్వముల్
గుదుమటకన్న భక్తినినుగొల్పుటయెప్పటికైన మంచిదే ॥పడ॥ ౨౦
- చ॥ ఒడలుతిరమ్ముగాదదెఘ్రిజో యటనోపడిపోవు నీటిపై
బుడకపెధమ్మునంబొలుచుబొమ్మకు సమ్ములుపోకులే? నీ
యడుగులఁబూజనయుటొకడబ్బినఁజాలదే? వేయునేటికిన్॥పడ॥ ౨౧
- చ॥ విడుతు నే? మున్నగుచునినువీడుదు నాసునిన్నటన్నయా
తొడు సొకప్రక్కలొ నుచుమానిలువేటికప్రక్కలొగగా
నడుమనుజిక్కితన్నకొనునా డెవఁడయువానికింకనో ॥పడ॥ ౨౨
- చ॥ కొడుకులువెంటరారు తనకుంగలద్రవ్యమువెంటరారు య
క్కుఁజితిమిదన్ను గూడు నలకోమలియేనియు వెంటరారు తా
నడుగట పెట్టువేళకపుడాదరువొక్కటి నీదునాచుమే ॥పడ॥ ౨౩

చ॥ తొడవులు నేఁగరించితిని తోటలు నాటితి విప్రకోటికిన్
దొడుకులనిచ్చియుంటిని కృతుల్ గయి కొంటిని సున్న పాకుదా
తొడిమెయు వెంట రాదుగద తొల్లిటిపున్నె ముపాపమున్వినా
పడమటలంక రామ! నను బాలన నేయ వెజానకీపతి॥ ౨౪

చ॥ సుడివడగొట్టుభంగములు సుంతయడంగి నమిద నాటుశుక్
జడధివటంచు నెంచు జడుచందమునకొ గృహకర్మలై నా
గడచినమీఁదనిన్ను గనఁగా నగునంచుఁ దలంచు మూఁతుఁడో॥ పడ॥ ౨౫

చ॥ పెడగుండనమ్మచేత హరి నేలుహరుండ ననేలుటంచునఁ
బెడచుతి కొందరెంచెవరు విజ్ఞునకీవెహగుండ వెన్నె శం
భుఁడెవఁడునీ పే భేదము, నిభూ! యిసుచంతయుఁ గోపదయ్య నెఱా॥ పడ॥

చ॥ పెడవయ్యురమ్మతోడ గృహశంసెనలారెడు మాపుతోడ నిం
పడరు మెఱుంగుకన్న సాగవై తగుబంగరువల్లతోడ నె
ప్పడకనుపట్టెదో యింకొముచ్చని నెప్పడుచే నెదోనకున్ బడ॥ ౨౬

చ॥ కడకిడియంచెఱుంగ నవకాశములేనిది నీర బాడ నే
గడువులకై ప్రతిజ్ఞలు ప్రగల్భములాడితి నిన్ను నూడ నీ
వాడబడి దర్శనంబిడెదవో, యటు నేయవో? నన్నె కాడనా॥ పడ॥ ౨౭

చ॥ పుడమినిఁబుట్టుటాది నిమ్ర మొక్కుచుఁ బాటలుపాడ నేడుకల్
వాడమగదనన్మయత్వమునఁ బొంగుచు నిగ్గనియాడనోపకన్
బెడదలకోర్చినింగలుచు పెద్దలగూడని వానికి బుబ్బనో॥ పడ॥ ౨౮

చ॥ మృదునకకాక తిద్దమని మేకునగఁబునుగొన్నదంట యా
పడతికిగూడ నీదుపదపంకజముగ్మము సేవ్యహఁగదా
బడుగుల తెక్కుయే చుఘముబా నెడువాడ! బుధాళినిడ! నెఱా॥ పడ॥ ౩౦

చ॥ బిడియములేక పెద్దలకుఁ బెద్దనటంచు ధనమ్మగల్గు నా
తఁడుసభకెక్కుఁగాని నినుఁదనన్మయతికొ భరియించునట్టి రి
క్తుఁడె తనకంటెఁ బెద్దమని కొంచెముగాని శలంపదయ్యనెఱా॥ పడ॥ ౩౧

చ॥ నుడిమడియంచుగూతురు మంచిదె, నిన్నదినమ్మిత్పన్నదా
నడపగ లేనిదేటిమడి యావడి గుమ్మడి, నన్నెలుంగులే
నుడుగుతు ముమ్మడుంగులగు మంచిబెడంగుమడుంగు సుమ్మియో
పడమట లంకరామ! ననుబాలన నేయవె జానకిపతి॥ 3౨

చ॥ కడువడి మంచి పద్యములు కల్పనసేడి నేర్పుగల్గియే
గడుసరిలాభినో యకట గ్రాసపు కాసులతోసమాసచే
బడబడ వేడసేల నినుబద్యగాంబున గోగదీరదో॥ పడ॥ 33

చ॥ జడధిశయాన నీదగు ప్రసన్నతనోలె మహాగ్రహంబుదా
నిడగలదయ్య ముక్తియది యట్టులనన్న భవచ్ఛరాలిచే
మడిసిన రావణాదులును మానుమిన్ని నుజేరలేదో॥ పడ॥ 3౪

చ॥ జడియను బెబ్బలుల్ గవియు ౧౦కి మృగంబునిక్షేనగాని దే
పుడెనడు గిపుడెవ్వడను పోకిరి నానీకు గన్న నేభియం
పడుగును వినపోమ! మృదుభాసు! నభోమణివంశభూషయో॥ పడ॥ 3౫

చ॥ ఆడుకువ దైవభక్తి క్షయజాదిగుణంబులులేక మూర్ఖత
మడిసిపడంగ నానె! మనమే బలవంతుల మంచొకింతనే
కడచునె? యొక్కరిలి దినకాలము మేలిమి నెల్ల కాలము॥ పడ॥ 3౬

చ॥ ఇడుగులనంద నేల! ననునింతి వేడగ నెలపోల వెం
గడిబడదేల నిన్నెలుగమా! యనెదో! సరి కన్నతల్లియే
నడుగక బెట్టదన్న నును నార్యులసామెలినీ వెలుంగ వా॥ పడ॥ 3౭

బ్రహ్మశ్రీ. బలి జేపల్లి లక్ష్మీకాంతకివి విరిచితము,
గుంటూరు.

చ॥ పాడమి నాటికండియను పున్నెములే పానరించిన్న మునీ
కడనిటు బైసిమాలియొగుంబని యేమి జనించి సాపత్ర
నడవడి కిగ్గమైన కలనక నిను నేడలి దిప్పెతింగియో॥ పడ॥ ౧

చ॥ పుడమిని బాపమొక్కనికీ బున్నియమొక్కనికీల యందఱఁ
గడుపునఁగన్నవారి సొకకంటఁగనక దగుఁగాద కర్మపుణ్
గడనబడికొలభించుననఁగర్తవు మార్తవు నీవెగాదె గొ
పడమట లంకరామ! ననుఁబాలన నేయవె జానకీపతి॥ ౨

చ॥ అడరు భవాంబుధిక్ మనుఁగునట్టివిపన్నుల సంతరింపనే
ర్పడిన నుహాత్మునిన్ను నుహంబున గంగ తరింపఁజేసే నా
తఁడుగుహుడెంత పుణ్యదొంగదా యటు నాకులభింపదయ్యెయోపడ॥ 3

చ॥ పుడమిని మానవుండనయిపుట్టి గడించిన జేమినీవువే
డవుల సంచరించునపు డందొక బోయలినైపులుంగన్నె
కడకొక క్రోలినైనినుదగ్గ భజియింపక నోసినైతి నో॥పడ॥ ౪

చ॥ విడివడిఘోరసాపవదవీచుదనిభ్రచులాలసుండ్లనై
చెడితి మహాపచారములుజేసితి ముందటికీమి దుగ్గతిక
బడయుదునో భయంపడి విపన్నుడ నీదరిఁజేరినాడనో॥పడ॥ ౫

బ్రహ్మశ్రీ.బొగ్గిచర్ర శ్రీరామశర్మ పిరి చితిము,
నర్సారావుపేట.

చ॥ కుడియెడనాళ్ళసందునికగోరికఁ దిగఁజూచువాడహో
యెడయెడ! నీవుగప్పడగ నొప్పులకుప్పగఁ దన్మయత్వమా
గడియ నెచెందిమైచుటచిగా భసమాధి, నినుగ్నుఁడొగదా॥పడ॥ ౬

చ॥ బడమగుమేనెసేననుచు సాన జనుల్ ను, సర్వసాపముల్
గడువడిఁజేసి కామలవకాంతయఁ దిగకయన్యకాలమం
దడలెకమాధుడక మిగులనా ర్థిలంపిడి లివ్వఁబ్రోతువో॥పడ॥ ౭

చ॥ ఎడతెగకుండరాత్రి బవలెప్పుడునిక దనకంతిరాత్మగా
నడుగడుగందుడ త్విమసియంచును లక్షలుగోసాల్లగో
బడనిమనస్సమాధి నిను బాంకనింతిలు వాడెనీమగుక॥పడ॥ 8

చ॥ నుడువులరామమంత్ర మొకనూలు జపించిన జత్తవీధిలో
నెడపడకుండనికొ గననిహీనున కబ్బునెత్తవ్వసిద్ధిలో
గడిసుకృతంబు నీదయయు గల్గినవాడెహినీ వెదానగుకొ
బడమట లంక రామ ! ననుబాలన నేయవె జానకీపతీ॥ ౪

చ॥ గుడితనువెల్ల ప్రాణములుగోప్యభటుల్, మతిసీతమాంబమై
బడలిక గాఢనిద్రయెనిబద్ధసమాధి, పదప్రచారముల్
విడువనిమీప్రదక్షిణలు వెర్వకపల్కెద నేనెనివుక్త్రీ ॥పడ॥ ౫

చ॥ గడుగుదనంబుగాదువిను కాయమునేననుకున్న దామండెకొ
విడువక నేనుజీవుడనువేళ హరీ ! భవదంకజాతుడకొ
ఓడియక నాత్మనేనగ స్వామిమరికొ వినునీ వెనేనుక్త్రీ ॥పడ॥ ౬

చ॥ జడుప్రాకయింతలేదువిను సర్వమునీవని వేదకాస్త్రముల్
విడువక వేదవేత్తలును వేయవిధంబులఁ జాటుచుండఁగా
నడిపిదనేను వేటెటులనయ్యద నయ్యెయ్యనీ వెనేనుక్త్రీ ॥పడ॥ ౭

చ॥ గడియకునూలుపద్యములు కల్పనజేతుగదేమి ప్రజ్ఞయొ
నుడివినయన్నియక్కరలు నోటవలించిన సాభ్యమాంకృతికొ
వాడమెదదర మేనెనినుబొందితి వీనినిదెల్పకెపుల్ ॥పడ॥ ౮

చ॥ జడమన్మంభసాంత, శుభసంఘంభము జ్ఞానసత్యముల్
బడయనంతిమోదవని బ్రహ్మమునుల్ పలుమారుబోధతో
నెడబడకన్యసంఘముల కొప్పుగజెప్పెద రెపునిన్నెకా ॥పడ॥ ౯

చ॥ కుడిచియుంగూరుచుండినిను గోర్కెలువీర మనంబునందు ని
త్యుడవనిశుద్ధబుద్ధపరితుష్టవిముక్త విశిష్టభావ్యుగా
నెడలునవిశ్వవిస్మృతిననూనతిసొందినవాడెనీగకుకొ ॥పడ॥ ౧౦

చ॥ గుడిగడిసంసరాంబునిధి శోకముమోహము నోమరాగముల్
గడువడిభంగసంచయముకై వడి మంచగఁగుయ్యెమొట్టినే
గడువగఁజాలఁగావునెనగ్రుక్కునబ్రోవు మహానుభావక్త్రీ ॥పడ॥ ౧౧

చ॥ జడము గుణత్రయాత్మకము సాంతప్రధానము సత్వభాగమే
 వడిగలమాయ తత్ ప్రకృతిభాగములన్ని యవిద్య వానియం
 దెడప్రతిబింబితాత్మయగు నేకరజీవులు మిథ్యలైరియ
 య్యెడనిభిలాత్మ వొక్కడవహీనగుణాంబుధి! నీవే నేనుకీ
 పడమట లంక రామ ? ననుఁబాలన నేయవె జానకీపతి॥

౧౨

సంపూర్ణము.

శుద్ధపత్రిక.

పేజి.	పత్రి.	తపస్.	బిష్పు.
4	4	నినుబాలన	ననుబాలన
5	12	నానిడిచితి	నానిడిచితి
6	2	స్థిఁడు-ప్రసిద్ధ	స్థిఁడు-విశుద్ధ
డిటా	15	ననుం	ననుం
డిటా	17	శక్తివదు	శక్తియదు
7	1	నికు	నీకు
డిటా	7	నడిచెగ	నడిచెద
డిటా	12	గడగి	గడిగి
10	2	నెంత్రివి	యంత్రివి
డిటా	6	నైచి	నైచి
డిటా	8	వృధాగా	వృధగా
18	1	ఒడిచెదు	ఒడిచెదు
14	10	యుద్ధరింతు	నుద్ధరింతు
డిటా	21	దోగుచుంగ్రు	దూగుచుంగ్రు
15	6	నైష్ఠికు	నైష్ఠికు
16	1	భోగ్యము	భోగ్యము
28	14	గ	ర్థ
„	20	స్వయునీ	యున్ననీ

10412

